

Bài 62 - Ba Mươi Lăm Năm Sau

Ký sự bằng ảnh: Thái Đắc Nhã

Ảnh ký sự là loại bài ghi chép sự việc xảy ra bằng hình ảnh. Nhiều khi có lời ghi chú và nhận xét thêm kèm theo. Thường thì lời ghi nhận rất ngắn. Mời bạn đọc xem bài và ảnh của nhiếp ảnh gia Thái Đắc Nhã sau đây:

Chương trình nhạc “Ca Ngợi Tự Do” đêm 11-9-2010 tại Rachel M. Schlesinger Concert Hall and Art Center của Northern Virginia Community College, Virginia, là một chương trình rất qui mô, thực hiện lần đầu ở vùng Thủ Đô Hoa Kỳ. Chương trình này có ý nghĩa đặc biệt trong nhiều khía cạnh: Đánh dấu năm ly hương thứ 35 của người Việt lìa quê để tìm tự do (30/4/1975), kỷ niệm biến cố 9/11 tức ngày 11 tháng Chín 2001, quân khủng bố tấn công vào World Trade Center ở New York, Ngũ Giác Đài ở D.C. mà trong đó có người Việt bị tử nạn. Còn một ý nghĩa nho nhỏ khác có lẽ không ai để ý là Lê Văn Khoa trở lại với sinh hoạt văn hóa nghệ thuật trong vùng thủ đô Hoa Thịnh Đốn sau ngót 35 năm xa cách. Từ năm 1975 ông đã bắt đầu với những cuộc triển lãm và chương trình nhạc nhỏ ở D.C., Virginia, Maryland, West Virginia, Delaware rồi lan qua Missouri đến California. Nay từ California, ông trở lại Washington D.C. với một chương trình khác, mang ý nghĩa đặc biệt hơn.

Cá nhân tôi đã theo dõi các sinh hoạt của ông Lê Văn Khoa từ rất nhiều năm và cảm thấy khó theo nổi vết chân ông. Mười giờ sáng Thứ Năm ngày 9-9-2010 Lê Văn Khoa, Ngọc Hà, Kateryna Myronyuk và tôi từ Virginia lái xe ba tiếng đồng hồ lên Lancaster, Pennsylvania để gặp ban nhạc Kyiv Symphony Orchestra and Chorus, từ Ukraine sang. Máy bay từ Ukraine đáp xuống phi trường Philadelphia, hai xe bus lớn đón 100 ca nhạc sĩ Ukraine, một xe truck chở nhạc cụ đưa họ đến Lancaster. Vừa tới nơi, mọi người chuẩn bị tập dợt ngay với Lê Văn Khoa. Lê Văn Khoa chỉ có một tiếng đồng hồ để dợt mấy bài hòa tấu, bài hát của Ngọc Hà với ban hợp ca và ban nhạc, và hai bài bandura solo của Kateryna với ban nhạc. Ngôn ngữ bất đồng nên mọi chuyển ý đều phải qua trung gian Sergie Golubnichiy, phụ tá nhạc trưởng của Kyiv Symphony Orchestra and Chorus.

Ngồi nghỉ mệt vừa dợt nhạc

Tham khảo một câu nhạc cello solo

Trên đường trở về Virginia, Lê Văn Khoa ghé Maryland để lấy lap top computer gửi sửa dem về để in nhạc. Vì kinh tế dàn nhạc giảm nhạc sĩ, thì giờ và tài chánh không cho phép thuê thêm nhiều nhạc sĩ địa phương, Lê Văn Khoa phải chỉnh lại nhạc và cần in ra cho nhạc sĩ. Ông làm việc cả ngày, cả đêm từ mấy ngày nay.

Tối Thứ Sáu 10-9, Kyiv Symphony Orchestra trình diễn ở Lancaster, Pennsylvania, Lê Văn Khoa tập với ban hát cộng đồng ở Virginia.

Trưa Thứ Bảy 11-9, ngày trình diễn, xe bus đưa nhạc sĩ từ Lancaster xuống Northern Virginia Community College ở Alexandria, Virginia để dợt trên sân khấu. Định 1 giờ chiều dợt tới 3:30 cho toàn bộ chương trình. Nhưng vì có nhạc sĩ bị bệnh cần được săn sóc nên gần 2 giờ rưỡi dàn nhạc giao hưởng mới đến địa điểm. 3 giờ 30 mọi người phải ra khỏi khu vực hội trường. Chỉ có một tiếng đồng hồ để dợt cho buổi trình diễn nhạc 2 tiếng đồng hồ, không kể lời giới thiệu và nghi thức khai mạc.

Mặt tiền Rachel M. Schlesinger Concert Hall and Art Center trước giờ trình diễn

Khách ở bên trong chờ cửa phòng hòa nhạc mở

Chương trình Ca Ngợi Tự Do được khai mạc bằng lễ chào ba quốc kỳ Ukraine, Việt Nam Cộng Hòa và Hoa Kỳ. Ban hợp ca Ukraine, dưới quyền điều khiển của nhạc trưởng Sergie Golubnichiy trình diễn bằng hợp ca với dàn nhạc thật hay nhưng nhạc đượm nét buồn. Kế đó Lê Văn Khoa lên điều khiển ban đồng ca cộng đồng Việt vùng Washington D. C. hát bài quốc ca Việt Nam Cộng Hòa và Deborah Miller đơn ca quốc ca Hoa Kỳ. Lê Văn Khoa hòa phối hai bài quốc ca sau.

Nhiều người đã không cầm được nước mắt khi bài quốc ca Việt Nam Cộng Hòa được trỗi lên. Với sự nâng đỡ của thêm nhạc giao hưởng, một bài ca quen thuộc có một sắc thái khác, một sức sống mãnh liệt mà từ lâu người ta không nhận ra.

Ông Thị trưởng Alexandria, Virginia là William D. Euille nghênh đón ban nhạc, vinh danh và trao hai bằng tuyên dương cho hai nhạc trưởng Matthew McMurrin và Lê Văn Khoa. Ông gọi Lê Văn Khoa là Đại Sứ Văn Hóa (Cultural Ambassador).

Nhạc trưởng Matthew McMurrin điều khiển Kyiv Symphony Orchestra and Chorus trình diễn phần Một của chương trình với những bài nhạc ái quốc, nhạc phổ thông, dân ca Hoa Kỳ và Ukraine. Nhạc thật hay, thật linh động. Phần Một mở đầu bằng bài “America the Beautiful” và kết thúc với bài “God Bless America”, được song ca hai giọng tenor và baritone với phần phụ họa của ban hợp ca và dàn nhạc giao hưởng, thật tuyệt.

Sau phút giải lao, Lê Văn Khoa điều khiển dàn nhạc trình diễn phần Hai của chương trình, gồm có các nhạc phẩm của ông viết. Bắt đầu bằng bài nhạc hòa tấu hành âm Một của đại tấu khúc Việt Nam 1975.

Khán giả ở miền Đông chưa quen với Bích Vân nên vô cùng ngạc nhiên khi cô cất tiếng hát bài “Mơ Về Quê Tôi” của Lê Văn Khoa. Đây là một trong những bài hát rất khó của Lê Văn Khoa. Giọng mạnh mẽ của cô đã chinh phục khán giả và tạo niềm tin vào giới trẻ Việt Nam tại hải ngoại.

Bích Vân trong “Mơ Về Quê Tôi” và “Nhạc Chiều Năm Đỏ” của Lê Văn Khoa

Lê Hồng Quang đơn ca “Bình Minh Quê Hương” của Lê Văn Khoa

Cô Kateryna Myronyuk, nhạc sĩ Bandura từ Ukraine chinh phục khán giả dễ dàng với hai bài dân ca Việt là “Xe Chỉ Lườn Kim” và “Trống Cơm” do Lê Văn Khoa viết lại cho đàn Bandura và dàn nhạc giao hưởng.

Ngọc Hà rất tình cảm trong “The Last Time” của Lê Văn Khoa. Cô đảm nhiệm hai vai trò cùng lúc trong chương trình này: M. C. và ca sĩ đơn ca. M.C. chính là nhạc sĩ giáo sư Đàm Xuân Linh.

Vài chi tiết đặc biệt trong chương trình “Ca Ngợi Tự Do” này là có nhiều viên chức chính quyền Hoa Kỳ đến tham dự và vinh danh hai nhạc trưởng Lê Văn Khoa, Matthew McMurrin và Kyiv Symphony Orchestra and Chorus.

Larry Miller, cựu Đại sứ Hoa Kỳ tại Liên Hiệp Quốc đọc bản vinh danh trước khi trao cho nhạc trưởng Matthew McMurrin và nhạc trưởng kiêm soạn nhạc gia Lê Văn Khoa

Ngoài Thị Trưởng Alexandria, còn có Đại sứ của Ukraine là Ông Oleksandr Motsyk, trao plaque vinh danh của Sứ Quán Ukraine, Đại sứ của Hoa Kỳ là Ông Wolfgang Lehmann và Ông Đại Sứ Larry Miller trao bằng vinh danh của Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ và cô Dương Nguyệt Ánh Giám Đốc An Ninh Biên giới và Hải phận Hoa Kỳ, thay mặt thị trưởng Margie Rice của Westminster, California trao bằng vinh danh cho hai nhạc trưởng Matthew McMurrin và Lê Văn Khoa.

Chương trình được kết thúc bằng bài “Ca Ngợi Tự Do” của Lê Văn Khoa do hai ban hợp ca Việt và Ukraine cùng dàn nhạc giao hưởng Kyiv Symphony Orchestra, rất hào hùng.

Theo nhận xét của khán giả địa phương, đây là chương trình nhạc đầu tiên của người Việt khởi sự và kết thúc đúng giờ, chương trình đầu tiên có khán giả đứng lên và vỗ tay rất lâu, chương trình linh động và hấp dẫn từ đầu đến cuối. Khán giả đầy chật thính đường và có đến gần 25 phần trăm là khách da trắng. Một chương trình văn hóa chưa từng có. Một chương trình nhạc ái quốc rất ý nhị. Một kết hợp tuyệt vời của nhạc Hoa Kỳ, Ukraine và Việt Nam. Một điểm son văn hóa cho Lê Văn Khoa và cho ban tổ chức đêm nhạc “**Ode to Freedom**” mà những người để hết tâm huyết và làm việc không mệt mỏi là Phan Anh Dũng, Nguyễn Đức Nam và bà Jackie Bông Wright.

Tôi xin được nghiêng mình cảm phục.